N.° 18 1838.

BREDASCHE COURANT.



Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

Zondag en Maandag 21 en 22 Januarij.

VERVOLG van het Reglement op het weren van Brand, binnen deze Stad, gearresteerd bij den RAAD den 11den September 1822, lett. G (zie ons nommer van gisteren).

Art. 20. Ten einde onverwachte ontvonking van bolsters of doppen voor te komen, zullen alle degenen welke bolsters of doppen uitbranden, zulks alleen en niet anders dan des voormiddags vermogen te doen.

Art. 21. De Borstelmakers en alle die doppen of bolsters tot hun werk gebruiken, zullen niet vermogen na twaalf ure des middags, eenige uitgebrande doppen of bolsters aan hunne huizen te ontvangen, en altijd gehouden zijn, de ontvangene doppen of bolsters terstond te storten in de put of den doofpot daartoe geschikt, zonder eene meerdere kwantiteit aan te nemen dan zij gevoegelijk in hunne putten of doofpotten kunnen bergen.

Art. 22. Het is aan niemand geoorloofd in een besloten huis, in eenig beweegbaar fornuis of open vuur te maken of te onderhouden.

Art. 23. Geene pijpen van haarden, kagchels en dergelijken mogen door eenen houten beschot geleid worden.

Art. 24. Het branden van olie voor drukinkt, het smelten van ruw smeer, het raffineren van zwavel en salpeter, het maken van vermiljoen, vernis of terpentijn, zal in geene besloten huizen, maar op plaatsen die aan alle zijden steenen muren hebben, of op afgelegene pleinen, moeten worden gedaan en niet na zonsondergang mogen geschieden.

Art. 25. Geene stallen, schuren, bergplaatsen, loodsen of pothuizen mogen binnen deze Stad worden beteerd.

Art. 26. Traan- en olie-bakken mogen niet worden gemaakt dan met voorafgaande kennis en goedvinden van Burgemeesteren.

Art. 27. In de bergplaatsen van teer, pik, zwavel, olie, traan, smeer, hout, turf, kolen, heide, hooi, stroo en dergelijke ontvlambare stoffen, zal geen vuur mogen worden gebezigd; en wanneer hooge noodzakelijkheid vordert dat daarin met licht moet worden gegaan, zal daartoe geen ander licht mogen worden gebruikt dan het geen is geplaatst in eenen wel gesloten lantaarn.

Art. 28. De schoorsteenen der Kuipers moeten hebben de strekkende wijdte ten minste van eene Nederlandsche el.

Art. 29. De Kuipers mogen geene duigen, bodemstukken, of eenig ander houtwerk liggen of zetten in hunne schoorsteenen. Geen vaatwerk mag na zons-ondergang worden gebeet, en op geene plaats dan op de straat, voor het woonhuis van den Kuiper, of van dengenen voor wien het werk wordt verrigt.

Art. 30. Het pekken en teeren van want mag niet anders geschieden dan bij dag, ook niet bij harden wind buitenshuis. Men zal daarbij altijd moeten gereed hebben eene tobbe met water en zand, alsmede eene groote ledige tobbe, en daarenboven een zeil of dekkleed, om des noods aanstonds den pek- of teerketel te kunnen overstelpen.

Art. 31. Geene vuurwerken zullen zonder voorafgaand consent mogen worden afgestoken, noch eenig schietgeweer gelost.

Art. 32. Geen hout, turf, hooi of stroo zal hoopsgewijze mogen worden gehouden op eenige particuliere erven of open plaatsen.

Art. 33. Geene vuren zullen op dezer Stads straten of particuliere erven worden gestookt; zijnde daarvan alleen de Kuipers, ingevolge art. 29, uitgezonderd.

Art. 34. De verzenders en ontvangers van buskruid, de schippers en schuitenvoerders, de voerlieden en alle die buskruid transporteren, worden herinnerd aan de stipte nakoming van de bepalingen, voorkomende in de Wet van 26 Januarij 1815, n°. 57 (*Staatsblad n°. 7 van dat jaar*).

Art. 35. Het is aan een ieder verboden, om na zons ondergang eenig buskruid te hanteren, te verwerken, te gerieven of te verkoopen. [illegible] in besloten plaatsen, [illegible] komen van de plaatsen alwaar het buskruid wordt bewaard, of tot hetzelve met vuur of brandend licht te komen of te naderen.

Art. 36. In geval eenig buskruid of brandstoffen worden vervoerd, zoo mede wanneer het buskruid in de magazijnen van het Rijk wordt bewerkt, zal langs de plaatsen en straten, welke de transporten buskruid of brandstoffen moeten passeren, en op die welke zijn gelegen in de nabijheid van de plaats alwaar het buskruid of de brandstoffen worden bewerkt, alle vuur in de huizen der Ingezetenen moeten worden uitgedoofd en uitgedoofd worden gehouden, mitsgaders ook alle vuur en ligtontvlambare stoffen zorgvuldig van de straten moeten worden gehouden, al den tijd, die daartoe door Burgemeesteren zal worden gesteld, waarvan te voren aan de Ingezetenen zal worden kennis gegeven.

Art. 37. Het algemeen toezigt over den Brand en de opperdirectie over de blusschgereedschappen, derzelver onderhoud, bewerking en aanvoering, is opgedragen aan een der Burgemeesteren, dewelke zal zijn generale Brandmeester.

Art. 38. Over iedere Spuit zal worden benoemd en aangesteld, door Burgemeesteren, een Opper-Brandmeester, genomen uit de bekwaamste en achtenswaardigste Inwoners.

Art. 39. Bij iedere Spuit zullen door Burgemeesteren worden benoemd en aangesteld drie Onder-Brandmeesters, in welke keuze bijzonder regard zal worden genomen op de geaccrediteerdste Metselaars-, Timmerlieden-, Loodgieters-, Leidekkers- en Verwers-bazen.

Art. 40. De verdere Brandgasten zullen worden genomen uit Ambachtslieden, Slepers, Bierwerkers, Arbeiders of Kraanwerkers, en daartoe door Burgemeesteren worden benoemd.

Art. 41. Niemand zal zich aan de benoeming door Burgemeesteren gedaan, mogen onttrekken, ten ware om redenen bij Burgemeesteren voldoende bevonden; en bij weigering vervallen in de hierna vastgestelde boete of straffe, zonder dat zulks zal kunnen te weeg brengen, dat de benoeming en de verpligting van den benoemde hierdoor vervalle.

Art. 93. Een iegelijk het eerst eenen ontstanen brand ontwarende, is gehouden, om overluid *brand! brand!* te roepen, en de naaste geburen daarvan dadelijk te verwittigen.

Art. 94. De Klapwakers zullen bij het doen hunner ronden mede bijzonder toezien op den brand en op alles wat denzelven zoude kunnen veroorzaken. — Zoodra bij hen brand wordt ontdekt, zullen zij overluid, en doorgaande, roepen: *Brand! Brand!* met bijvoeging van de plaats alwaar dezelve is ontstaan, en daarbij met hunne klap alarm slaan. — Zij zullen de inwoners der buurt, alwaar de brand is ontstaan, dadelijk wekken, en de Burgemeesteren, de Opperbrandmeesteren, de Onderbrandmeesteren, de Kommissaris van Policie en de Stads-Architekt, dadelijk waarschuwing doen.

Art. 95. De Torenwachters zullen bij het ontstaan van brand, de brandklok dadelijk kleppen, en wanneer de brand bij dag ontstaat, aan de zijde waar de brand is, een rood vaandel, doch wanneer die na Zons-ondergang ontstaat, eene brandende lantaarn, uit den Toren steken. — De Torenwachters zullen, gedurende hunne nachtwacht, bijzonderlijk op het ontstaan van brand letten, en zoodra zulks bij hen wordt ontdekt, dadelijk met de gewone brandklok kleppen.

Art. 96. Een der Onderbrandmeesters en alle de Brandgasten, zullen op staanden voet, op het vernemen van brand, zich regtstreeks begeven naar de plaats waar de Brandspuit, waartoe zij behooren, is bewaard, ten einde de Spuit en toebehooren, met den meesten spoed te voeren naar de plaats van den brand.

Art. 97. Zoodra het ontstaan van brand zal zijn gehoord, zullen de Burgemeesteren, geen generale Brandmeester zijnde, zich ten spoedigsten begeven ten Stadhuize.

Art. 98. De burgemeester generale Brandmeester, zal zich regtstreeks vervoegen naar de plaats van den brand, zoo ook de Kommissaris van Policie en de Stads Architekt, welke zich zullen vervoegen bij den generalen Brandmeester, ter zijner adsistentie.

Art. 99. De mannelijke inwoners, schoon niet tot de dienst der Brandspuiten geaffecteerd, zijn gehouden zich dadelijk mede naar de plaats van den ontstanen brand te begeven, om, onder de orders van den generalen Brandmeester, de Opper- en Onderbrandmeesters, behulpzaam te zijn tot het blusschen van den brand.

Art. 100. Van de voors. inwoners, zal, onder het opzigt van de Opper- en Onderbrandmeesters, gebruik worden gemaakt tot het aanvoeren van water. — Zij zullen zich daarom stellen in twee rijen, om, aan de eene zijde, de met water gevulde emmers, aan elkander overtegeven tot aan de plaats alwaar het water zal worden bevolen te moeten worden aangevoerd; en aan de andere zijde, om de ledige emmers weder te doen keren ter watervullingsplaats. — Bij dien arbeid zal met de meest mogelijke regelmaat en beradenheid, zonder eenig geraas of geschreeuw, moeten worden te werk gegaan.

(Het vervolg in een volgend Nommer.)

Frankrijk.

PARIJS, den 15den Januarij.

De toenadering van het ministerie en de doctrinaire partij bij de jongste discussie van het adres, houdt de organen van de drukpers nog altijd bezig. De oppositie-bladen beweren, dat de heer *Molé* zich daardoor onder de voogdijschap van den heer *Guizot* geplaatst had en reeds berouw over de aangegane verbindtenis zou gevoelen, aangezien het dagelijks waarschijnlijker werd, dat de doctrinaire partij weder in het ministerie zou treden. De aanhangers van het ministerie daarentegen beweren, dat de [illegible] stemming bij het adres niet aan den bijstand der [illegible] moest toegeschreven worden, maar dat die stemming [illegible] blijk gaf van de ministeriele meerderheid in de kamer. [illegible] blad *le Temps* houdt nog heden een artikel, tot [illegible] er bestaat geene verbindtenis tusschen de ministers en [illegible] centrum. Dit blad beweert, dat een deel van het linker-centrum

juist wel geen leedwezen gevoelt over zijne stemuitbrenging omtrent het amendement van den heer *Hebert*, maar eene soort van ongerustheid wegens de staatkundige gevolgtrekkingen, die de bladen uit die stemming gemaakt. Het linker centrum zal dit ook de eerste gelegenheid te baat nemen om op nieuw zijn afkeer jegens de doctrinaire partij te doen blijken; en de samenstelling van de bureaux der kamer, welke gisteren heeft plaats gehad, was daarvan aanvankelijk een bewijs. Daarbij waren tot vice-presidenten, van de doctrinaire partij benoemd slechts de heeren *Guizot*, *Persil* en *Duchatel*, terwijl uit het linker centrum gekozen waren de heeren *Dufaure*, *Teste*, *Passy*, *Dufour*, *Mahuville*, *Gouin*, enz. Wat de leden van het ministerie aangaat, uit geen hunner daden blijkt nog, dat zij de verbindtenis afwijzen; de organen van de doctrinaire partij toonen zich geheel ministerieel. De twijfel, wat men van de verbindtenis te denken, heeft kan intusschen nog lang bestaan, daar het bekend plan der ministers is om zoo lang mogelijk alle groote staatkundige discussien te vermijden; welligt echter kan de gelegenheid zich nog spoedig voordoen ter zake van de conversie der rente, waaromtrent de heeren *Fould* en *Gouin* werkelijk voornemens schijnen te zijn dezer dagen een voorstel in de kamer te doen. De regering heeft, bij monde van den minister *Lacave Laplagne* verklaard, dat zij dien maatregel voor het tegenwoordig oogenblik nog ongeschikt ter ten uitvoerlegging oordeelde. Het zou derhalve dan te bezien staan, hoe de partijen verdeeld zijn en van wie het ministerie steun verwacht.

— De diplomatie heeft alhier een' zijner aanzienlijkste leden verloren, te weten den kommandeur *Berlinghieri*, sedert elf jaren residerend minister van den Groot-hertog van Toskane. Hij overleed in den ouderdom van zes en zeventig jaren, en was een der laatst overgeblevene leden der ridderorde van *St. Jean*.

— Men wil dat de oorzaak van den brand van het *Théatre Italien* gewezen moet worden aan den gloed van twee kagchelpijpen, die in denzelfden schoorsteen uitkwamen en het houtwerk waar langs zij liepen langzaam ontgloeid en eindelijk ontbrand zouden hebben. — In de laatste dagen, gelijk nog in den afgeloopen nacht, hebben er onderscheidene afzonderlijke branden in de hoofdstad plaats gehad, meest veroorzaakt door onvoorzigtigheid met het vuur bij de heerschende koude. — Heden morgen stond hier de thermometer 11° 5 onder nul. De Seine heeft zich voor Parijs vastgezet.

— Aan het hotel der oostenrijksche ambassade moet eene groote vereeniging van diplomaten gehouden worden. Men wil dat daar over de zaken van Spanje zoude gesproken worden.

— Uit Italie heeft men berigt ontvangen, dat de aartshertogin *Maria Louise* van Parma in bedenkelijken toestand verkeert.

— Uit Bajonne schrijft men van den 14den januarij:

„Eene depeche van lord *Hay*, kommandant der engelsche zeemagt voor Pasage gestationeerd, meldt de inscheping in die haven van de dukken gechut, 52 kanonniers, 2 officieren en een hoofdofficier.

„Depeches van Madrid bij den britschen consul onzer stad voor lord *Hay* ontvangen, zijn hem terstond gezonden; zij zouden betrekking hebben op het britsch legioen. De fregatten en transportschepen, afgezonden om het overschot van dat legioen aan boord te nemen zijn naar Santander vertrokken, uit hoofde de onveiligheid der reede van St. Sebastiaan, terwijl de haven van Pasage te vol schepen was. Alvorens te vertrekken, hebben die vaartuigen eene hoeveelheid laken ontscheept, om de soldaten weder van kleedingstukken te voorzien.

„Uit Madrid had men berigt dat de karlisten van Valencia een vaartuig, met een stuk geschut en 40 man equipagie als kaperschip hadden uitgerust en daarmede reeds verscheidene Spaansche vaartuigen hadden weggeroofd.

„Het hoofdkwartier van don *Carlos* was altijd nog te Llodio, een klein dorp van Biscaye, met 500 inwoners.

— De beurs was vrij levendig, en de binnenlandsche fondsen, ook de 5 pCt., rijzende; zulks scheen, meende men, genoegzaam om te duiden, dat de vrees voor de reductie geweken was. De noteringen: 5 pCt. 100,60; 3 pCt. 79,65; Nap. Renten 98,50; Sp. Actien 26⅛; Rom. L. 101⅞.

Duitschland.

Breslau, den 12den Januarij.

Men verzekert dat keizer *Nicolaas* bij zijn in Mei aanstaande te Berlijn verwacht wordend bezoek, een tijdlang in de baden van Töplitz, en zijne gemalin in die van Ems zoude verwijlen.

— In de *Hamburgsche Zeitung* leest men een berigt, waarin het door de pruissische *Staats-courant* geplaatste antwoord van den heer *von Altenstein* op de pauselijke allocutie van den 10den der vorige maand, de uitdrukking van het gevoelen van het gezamenlijke ministerie en van de koninklijke regering in het algemeen genoemd wordt; en gezegd, dat nimmer een staatsstuk door het beschaafde Berlijnsche publiek met zoo eenstemmigen bijval was ontvangen geworden, als dit antwoord; het was, wordt in den brief gezegd, als of door de taal des ministers aan ieders verontwaardiging over de beleediging aan elken pruissischen staatsburger door de allocutie aangedaan, werd lucht gegeven.

— Te Darmstadt heeft een voorval plaats gehad, dat veel gerucht heeft gemaakt. Z. H. prins *Emilius* van Hessen, broeder van den groothertog, wandelde den 2den dezer, vergezeld van den generaal *von Wittgenstein* en voorafgegaan van een bediende, die de tuinpoort geopend en weder gesloten had, in den Bessunger tuin, waarin zijn landhuis gelegen is, toen er een geweerschot viel, met hagel geladen, en hierdoor juist op de plaats waar beide prinsen zich bevonden, een stuk boomschors werd weggeschoten, zonder gelukkig Hunne Hoogheden noch den lakei te treffen. Dadelijk is onderzoek gedaan, doch heeft men volstrekt niet kunnen ontdekken van waar dit schot is gekomen. Men schrijft echter deze gebeurtenis volstrekt aan geene kwaadwilligheid toe, maar veeleer aan een bloot toeval.

— Van den Donau wordt geschreven, dat de waterstand dier rivier reeds de hoogte heeft overschreden die dezelve in het overstroomingsjaar 1830 had bereikt. Men was voor groote rampen beducht. De gemeenschap tusschen Pesth en Ofen was gestremd. Reeds ontving men uit de lagere gedeelten van Hongarije droevige tijdingen van verwoestingen door overstrooming aangerigt.

— De jeugdige aartshertog *Frederik*, zoon van den Oostenrijkschen aartshertog *Karel*, is dezer dagen te Venetie ongesteld geworden. Volgens de jongste berigten, die men te Weenen ontvangen heeft, had zijne ziekte een zeer ernstigen keer genomen en was men voor het behoud van zijn leven zeer beducht. De aartshertog *Karel* heeft zich, bij het vernemen van den toestand zijns zoons, terstond naar Venetie begeven en heeft een geneesheer uit Padua ontboden die mede slechts flaauwe hoop op herstelling gegeven heeft. De aard zijner ziekte is, naar men verzekert, eene te sterke ligchaamsgroei van den jongen aartshertog, eene kwaal die den hertog van *Reichstadt* mede ten grave sleepte.

Nog verzekerde men te Weenen dat de aartshertogin van Parma insgelijks ernstig ziek zoude zijn.

— Volgens berigten uit Konstantinopel, vreest de Porte dat *Mehemed-Ali* en zijn zoon *Ibrahim*, vermits er eene buitengewone bedrijvigheid in het Egyptische leger heerscht, nieuwe vijandelijkheden beramen. In den loop van zes weken moest het Syrische leger met 10,000 man versterkt zijn. De Porte zoekt insgelijks haar leger in Azie te vergrooten.

Naar luid van de jongste berigten uit Alexandrie, van 11 December, hadden de hongersnood der armere volksklassen en de voorstellingen der vreemde consuls, den onderkoning bewogen den toevoer van graan uit de vreemde landen toe te staan. Er waren reeds van alle zijden schepen uitgezeild om graan te halen. De nood had den hoogsten top bereikt.

Nederlanden.

Breda, den 20sten Januarij.

Het Hof zal, bij den aanwezigen rouw, ... dien wegens het overlijden van Z. K. H. den prins *Maximiliaan van Saxen* aannemen.

— Door Z. M. is een eervol ontslag verleend aan den heer *J. C. Rats*, ontvanger der registratie te ...

— Met veel genoegen kunnen wij melden dat op eene dezer dagen gehoudene vergadering van het zanggezelschap *Nut en Uitspanning*, ... door deszelfs binnenleden, te Etten en Leur, ... is bijeen gebragt eene som van zestig gulden, welke aan het gemeente-bestuur is ter hand gesteld tot voorziening in den nood der behoeftigen bij de strengheid van het jaargetijde en ten behoeve der algemeene armen.

— ... is te ... overleden, de WelEdele heer ... *Christiaan* ..., ... in het ... alhier.

— Men schrijft van ... aldaar ... [illegible] ... onder anderen ... voor de ... die door de felle koude ... op de straat ... gevallen en, in weerwil van de beste en spoedigste geneeskundige hulp, ... weinige oogenblikken is overleden.

Men schrijft ... dat gisteren ... omstreeks 8 ure, sommige thermometers aldaar op 6° volgens de schaal ...

van *Fahrenheit* stonden. — De Londensche post van Woensdag den 17den, was gisteren middag aldaar nog niet aangekomen. De laatste Engelsche paketboot was voor Scheveningen aangekomen; doch gisteren was het zeestrand aldaar, zoo ver het oog reiken kon, met ijsschotsen bedekt.

— Het ijs op de Maas was gisteren voor Rotterdam, in het algemeen 23½ nederlandsche duimen (9 rijnlandsche duimen) sterk en langs de Boompjes 24 nederlandsche duimen (9¼ rijnlandsche). De thermometer van *Fahrenheit*, teekende des ochtends ten acht ure, 2 graden onder 0; ten half negen ure 1 graad onder 0, en ten half tien ure 2 graden boven 0.

— Aan het stads waterkantoor, te Amsterdam, teekende de thermometer van *Fahrenheit* den 18den Januarij 1 ure 's middags 11°; 3 ure, 5 gr.; 4 ure, 4 gr.; 5 ure, 5 gr.; 6 ure, 3 gr.; 7 ure, 2 gr.; 8 ure, 2 gr.; 9 ure, 2 gr.; 10 ure, 3 gr.; 11 ure, 5 gr.; 12 ure, 6 gr.; 4 ure, 7 graden. Vrijdag 19 Januarij 's morgens 2 ure 7 gr.; 4 ure 4 gr., 6 ure 3 gr., 8 ure 2 gr. 10 ure 3 gr., 12 ure 6 gr., 's midd. 1 ure 7 gr.

— Men meldt uit Arnhem van gisteren: Nadat er zich gedurende verscheidene dagen ijs [illegible] in den Rijn had vertoond, is dezelve sedert ll. Zondag toegevroren en geniet men alhier thans het zeldzame schouwspel van een aantal schaatsenrijders op denzelven te zien, waartoe dan ook het vrij goede en sterke ijs (doorgaans 9 duim dik) eene geschikte gelegenheid aanbiedt.

— Voor Tiel is de Waal zoo sterk toegevroren, dat dezelve aldaar met kar en paard wordt bereden. Ook de IJssel wordt te Wesenvoort [illegible].

— Uit Avezaath [illegible] van den 15den dezer dat aldaar dien middag brand was ontstaan bij mejufvr. de Wed. *Hoeuff*, welke zoo spoedig de overhand nam, dat niettegenstaande alle aangebragte hulp, in korten tijd geheel in de asch werd gelegd eene groote boerenwoning, eene schuur, bakhuis en een volle berg met koorn, terwijl ook van het vee een ezel en twee varkens in de vlammen omkwamen.

Den volgenden avond, ten half zeven ure ontstond er plotseling brand in hetzelfde dorp, in eene der schuren van het digt bij de bovengenoemde bouwing gelegene *Teisterband*, bewoond door den Wel Edelen Heer *M. Versteeg*, met dat gevolg, dat het achterhuis en een groot gedeelte van het oud-adelijk huis zelf, verbrandde. Hier werden echter, tegen alle mogelijke verwachting aan, de overige schuren en bergen, welke allen zeer kort bij het huis staan, bewaard de hulp; door vele inwoners van het nabrige Tiel en Buren, als ook van de bijgelegen dorpen, bewezen, en de spoed waarmede de brandspuiten van daar werden aangebragt, worden zeer geroemd.

— In het *Handelsblad* van heden leest men: [illegible] [illegible] in de stad *Utrecht* [illegible] dagen eene [illegible] welke in een beschaafd land en in eene verlichte eeuw, [illegible] wonderlijk verschijnsel mag worden beschouwd, een verzet namelijk tegen de industriele vrijheid. De wolkammer *van Schuppen*, aldaar, had gekamde wol te Leiden door machinerie doen spinnen, om zich daardoor in staat te stellen het fabrikaat tegen minderen prijs dan andere wolspinners te leveren. Het meerendeel dezer wolspinners heeft zich aanvankelijk in de herberg tot eene bijeenkomst vereenigd, waarin besloten werd om hunnen medeburger aan te manen zijne wol te Veenendaal op de bij hun gebruikelijke wijze, en niet te Leiden door machinerie, te doen spinnen. Deze schijnt dit in beraad te hebben willen houden, hetgeen echter van de andere zijde is afgewezen, onder bedreiging dat alle wolspinners, bij verder wederstreven, terstond hunne werklieden zouden ontslaan en buiten werk laten, omdat de gemoederen van het volk door dit voornemen reeds zoo zeer overspannen [illegible] vreezen stonden, [illegible] en zelfs den persoon en [illegible] kunnen beveiligen. Het plaatselijk bestuur, voor openbaar geweld beducht, heeft eenigen in het geschil onzijdige inwoners doen wapenen, en andere maatregelen van voorzorg noodig geoordeeld. Personen en eigendommen zijn nog ongedeerd gebleven en de verstoorde rust is eindelijk hersteld door de afgeperste verklaring van den fabrikant, dat hij niet [illegible] gebruik wil maken, maar den ouden sleur zal volgen. Men weet nog niet, welke maatregelen het openbaar gezag zal nemen om de industriele vrijheid te beschermen, en daardoor in eenen belangrijken tak van welvaart vreemde mededinging te weren.

— Volgens berigten uit Hamburg, was de Elbe den 14 dezer tot [illegible] benevens Blankenese met ijs bedekt, en naar beneden is de rivier vol ijs; ook zelfs tot voorbij Cuxhaven district. Sedert [illegible] met paarden en sleden op de Elbe, en zijn reeds zware vrachtwagens van Ochsenwärden naar Hamburg over het ijs aangekomen. Des nachts van den 12den was ook de stroom tusschen Rugenberge en Harburg toegevroren en veilig te passeren.

Men meldt uit Antwerpen van gisteren, dat zoo de vorst nog eenige dagen met dezelfde strengheid aanhield, de Schelde met ijs bevloerd zou zijn, en men op dezelve, even als op de Maas voor Rotterdam, ijs-verlustigingen zou kunnen genieten, hetgeen nog slechts zeer zelden aldaar het geval is geweest.

— Een der zoons van den Prins *van Canino* (*Lucien Bonaparte*) is verleden Maandag uit Engeland te Ostende aangekomen en is vervolgens dadelijk naar Brussel vertrokken.

— Ter Antwerpsche beurs van gisteren, (19 *Januarij*) waren genoteerd: Belg. 101¾; O. Met. 105⅝; Sp. Ardoin 19¾; Nap. rent. 92¾; Rom. L. 101⅝; Cert. Antw. 99; Braz. 72,72¼. — Wissel. op Amst. ¼ pap.; — pap. ⅝ pCt. op Amst. en Rott.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Een onlangs uit het ministerie van het openbaar onderwijs te *Berlijn* afgegaan bevelschrift, nopens de inrigting van het onderwijs op de gymnasien, heeft in *Pruissen* de aandacht geboeid als de denkwijs der regering bevattende omtrent dit belangrijk gedeelte van het onderwijs. Het ministerie verklaart daarin dat het geene verandering kan brengen in de onderwerpen die onderwezen worden, zoomin als in den tijd van het onderrigt, bedragende zulks twee en dertig uren wekelijks; evenmin, dat zij de vereischten, om tot de Akademien toegelaten te worden kan verminderen: de latijnsche, grieksche en duitsche talen, de mathematische wetenschappen, de geschiedenis, aardrijkskunde en het godsdienstig onderwijs als de grondslag van het onderwijs en der vorming van het menschelijk geslacht sedert eeuwen aangeduid; min gewigtig kwamen de hebreeuwsche en fransche en in het algemeen de nieuwere talen voor. Ter vereenvoudiging van het onderwijs en om voor de gezondheid der jeugd te zorgen, zullen voortaan geen kweekelingen beneden de tien jaren en die de eerste elementaire vorming niet reeds hebben bekomen op de gymnasien worden toegelaten. Zeer nadrukkelijk laat het rescript zich uit over gebrek aan methodisch onderwijs bij vele onderwijzers, en wordt daarin aangedrongen op eenheid en op een algemeen stelsel in de verschillende takken. Met het plan om de gymnasien met gymnastische inrigtingen te voorzien, kan de regering zich niet inlaten, schoon zij dezelve niet afkeurt en dienstig acht voor de jonge lieden die zich op den krijgsstand toeleggen. In de laagste klassen wordt de helft van den tijd aan het grieksch en latijn besteed. Bijval vindt het voorts, dat bij het nieuwe plan de huisselijke arbeid der kweekelingen aanmerkelijk verminderd wordt. — Uit *Göttingen* wordt van den 9den geschreven, dat de gehoorzalen der hoogleeraren heropend zijn en de studenten rustig, als voorheen hunne collegien weder bezoeken, schoon van dezelven nog een aanzienlijk getal afwezend waren. Een der zeven hoogleeraren die het bekend protest onderteekend hebben, de orientalist EWALD, was naar *Londen* afgereisd (dezelve is op de reize derwaarts hier te lande reeds aangekomen), om zoo men dacht, de bij de Londensche universiteit opengevallen plaats van hoogleeraren der oostersche talen te vervullen, als zijnde hij in het Sanskritsch even ervaren als in de Hebreeuwsche, Arabische en Persische letterkunde, en ook der engelsche taal magtig, om zijne voordragten in die taal te houden. De vorige hoogleeraar in die vakken te *Londen* was evenens en Duitscher.

FRANKRIJK. — De akademie der opschriften en fraaije kunsten heeft in hare jongste vergadering tot haren tegenwoordigen president benoemd den heer JOMARD, en tot vice president den heer AMAURY-DUVAL. — De commissie voor de geschiedkundige gedenkstukken heeft op den 11den dezer hare eerste vergadering onder het voorzitterschap van den staatsraad *Vitet* gehouden en met haren arbeid een aanvang gemaakt. — De dagelijksche toenemende ijver om de oude boekverzamelingen en archiven te doorzoeken, voor [illegible] [illegible] door, ontdekkingen voor de geschiedenis of de [illegible] wetenschappen, van belang. Thans meldt men uit *Dijon*, dat de bewaarder der stads-archieven aldaar, de heer *Maillard de Chambure*, onder de aan zijne zorg toevertrouwde documenten drie handschriften van geschiedkundige waarde gevonden heeft. De beide eerste bestaan uit twee deelen [illegible] gene associatie van joden, [illegible] bonden, die zich verbonden hadden tot de levering van zeildoeken en kleedingstukken voor den derden kruistogt; het derde deel bevat de krijgsreglementen van de orde der Tempelheeren goedgekeurd

op het concilium van *Troijes* in 1128, gelijktijdig met de regelen van de orde. Beide stukken zouden door den druk openbaar worden gemaakt; zij kunnen dan tot nuttige bijdragen dienen, voor degenen die zich met de geschiedenis van de kruistogten bezig houden. — Thans is op het kerkhof *Pater Lachaise*, te *Parijs*, het gedenkstuk ter eere van CASIMIR PERIER opgerigt, waarvoor de kosten uit eene nationale inschrijving zijn gevonden. Hetzelve is op eene afzonderlijke plek, een rond uitmakende met populieren omgeven, op het kerkhof geplaatst en bestaat uit het iets meer dan levensgroot bronzen standbeeld van den beroemden staatsman, staande op een hoog vierkant steenen voetstuk; op de drie zijden van dit laatste ziet men drie sierlijk in relief gebeeldhouwde vrouwenbeelden, voorstellende de Welsprekendheid, het Regt en de Vastheid; op de vierde zijde is de ingang naar binnen het monument; op den grondsteen van het standbeeld zelf leest men: *Casimir Perier, geboren te Grenoble in 1777, overleden te Parijs in 1832*. Op de drie zijden van het voetstuk zijn opschriften betrekkelijk de diensten door CASIMIR PERIER aan het landbewezen en de erkentelijkheid zijner landgenooten jegens hem betoond. — Eerstdaags zal te *Parijs* het licht zien het reisverhaal der heeren COMBES en TAMISIER van hunnen togt door *Abyssinie* en andere nog onbezochte gedeelten van *Afrika*. Deze reize wordt gezegd zeer belangwekkend te zijn, zoo om de wetenschappelijke bijzonderheden die daarin voorkomen van de landstreken door de beide reizigers bezocht, als wegens de buitengewone lotgevallen die hen wedervoeren.

BELGIË. — De belgische bladen kondigen de uitgave dezer dagen aan eener briefwisseling van RUBENS, bevattende eigenhandige en onuitgegevene brieven van den vermaarden schilder aan zijnen vriend, den prior der Abdij van *Gemblouse*, die de schilderkunst beoefende en raad en teregtwijzing van den grooten meester ontving. Onder deze brieven, die in het fransch, latijn en italiaansch zijn geschreven, wordt gezegd dat zich vele belangrijke stukken bevinden, onder anderen eene verhandeling over de kleuren. Jammer was het, dat de eigenaar dier brieven, uit zekeren godsdienstigen schroom, slechts een deel derzelve wilde openbaar maken en het overige min stichtelijke welligt vernietigen.

NEDERLANDEN. — Vierde de Utrechtsche Hoogeschool nog kort geleden den verjaardag waarop voor vijf-en-twintig jaren haar verdienstelijke hoogleeraar in de Natuur- en Sterrekunde, de hooggeleerde heer DR. G. MOLL, het hoogleeraarsambt aanvaardde, thans heeft zij, en de wetenschappen met haar, onverwacht het verlies te betreuren van dezen kundigen geleerde, die zich niet alleen eene binnen- maar ook eene buitenlandsche vermaardheid had verworven, zijnde hij in den morgen van den 17den dezer, aan eene zenuwzinkingkoorts overleden, ten huize van den heer Mr. F. A. VAN HALL te *Amsterdam*, bij wien hij met de vacantie gelogeerd was. De hoogleeraar MOLL werd den 18den Januarij 1785 te *Amsterdam* geboren, en zou derhalve een dag na zijn dood zijn 54ste levensjaar hebben bereikt. Om zijne diepe geleerdheid geacht, en om zijn aangenaam verkeer bemind, door allen die hem kenden, doch vooral door de studerende jeugd, welke zich onder zijne leiding in de wetenschappen oefende, zal zijn verlies algemeen, doch vooral door de Utrechtsche Hoogeschool gevoeld worden.

UITDEELING VAN SOEP BROOD EN TURF,
in het *Vrouwtjeshuis* in de *Molenstraat*.

De DERDE UITDEELING zal plaats hebben op MAANDAG den 22sten Januarij, des morgens van 11 tot 12 ure.

Aandeelen der volgende TIEN UITDEELINGEN, zijn a ƒ 3,35 C. bij de Boekhandelaars F. P. STERK en BROESE & COMP. verkrijgbaar.

ZAADMARKT.

KOOLZAAD. — Dadelijk hooger gehouden en weder zonder handel; op levering was veel vraag met gereduceerde verkoopen; op 9 vat in het voorjaar werd 52 £ geboden en 54 £ gelaten; te leveren in het najaar 52 £ geboden en 53 £ gehouden.

RAAPOLIE. — Weder iets aangenamer: Per 6/w ƒ 33½ Vliegend ƒ 32½; in de stad 33¼; Mei ƒ 32; Sept. en Oct. ƒ 31¼, ¾.

LIJNOLIE. — Per 6/w. ƒ 28½; vliegend ƒ 27¾, 28; Maart ƒ 28, April en Mei ƒ 28½.

Ter Amsterdamsche beurs van gisteren (19 *Januarij*) waren genoteerd: Ned. Werk. Schuld 2½ pCt. 53 [illegible]; dito 5 pCt. 101 [illegible]; Kansb. 22 [illegible]; Amort. Synd. 4½ pCt. 93 [illegible]; Handelm. 176½, 170; O. Indie 5 pCt. 99¾; Ard. 85 à 19 [illegible]; Coup. Nov. 18 [illegible]; Braz. 72 [illegible]

*** Er wordt terstond alhier gevraagd eene bekwame KEUKENMEID, die ook ander huishoudelijk werk kan verrigten en van goede getuigenissen voorzien is. Men adressere zich om informatien bij de Uitgevers dezer.

*** Binnen deze Stad wordt gevraagd eene DIENSTMEID, voor een klein Huishouden met een Kind. Men vervoege zich bij de Uitgevers dezer.

RUSSISCHE PELTERIJEN.

D. JAKIBOWITZ, *Bontwerker*, maakt het geëerde Publiek bekend, dat hij alhier verblijft tot den 22. dezer, en vertrekt van hier naar *Middelburg*, waar hij bij zijne doorreize te *Bergen-op-Zoom*, zich eenige dagen ophouden zal, en uitgepakt is bij den Heer DE BRUIN.

VOOR HET RIJK.

Amortisatie-Syndicaat.

Administratie der Domeinen, Wegen, Vaarten, enz.

VERKOOPING VAN

SCHAARHOUT.

De Agent van het Domein te Breda, zal op de navolgende dagen, uren en plaatsen, [illegible] E. R. VAN NAERSSEN, residerende te Breda, publiek Verkoopen, te weten:

Op Maandag den 29. Januarij 1838, 's morgens om 9 ure, ten huize en herberge van JAN VAN ALPHEN, in den Zandberg, buiten de Ginniksche poort, onder Teteringen,

19 Kavelen SCHAARHOUT, staande zoo in het Liesbosch, als op de Hoeve nabij hetzelve.

13 dito in het Mastbosch, op de Hoeve, in het Hont en bij Bouvigne.

21 dito in het Ulvenhoutsbosch.

Op Woensdag den 31. Januarij 1838, 's morgens om 9 ure, ten huize en herberge van CHRISTOFFEL HOUTEPEN, te Rijen onder Gilze.

24 Kavelen SCHAARHOUT, staande in de Rijensche Bosschen onder Gilze.

Alles breeder bij Biljetten omschreven.

De Konditien van Verkoop liggen ter lezing ten Kantore van den Agent, terwijl bij de respective Boschbeambten nadere informatien en aanwijzingen te bekomen zijn.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** Het Stedelijk Bestuur van *Oosterhout* zal (onder nadere approbatie) op Zaturdag den 3 Februarij 1838, des voormiddags ten 10 ure, ten huize van den Heer SANGSTER, in *de Pellibaan*, te *Oosterhout*, den minstdoende

AANBESTEDEN:

Het MAKEN van eenige HERSTELLINGEN aan den STADS-TOREN, met de Leverantie van alle de daartoe benoodigde Materialen.

De Konditien van Aanbesteding liggen dagelijks (uitgenomen op Zon- en Feestdagen) ter lezing ter Stads-Secretarie, terwijl verdere informatien te bekomen zijn bij den Stads-Architect J. STAPELS, te *Oosterhout*.

OOSTERHOUT, den 17. Januarij 1838.

Namens het Stedelijk Bestuur voornoemd,
[illegible]

STOOMPAKET-VAART
TUSSCHEN
ROTTERDAM EN LONDEN.

De Stoompaketten der General Steam Navigation Company, in dienst van het General Post-Office te *Londen*, [illegible] openwater van *Rotterdam* [illegible]

Woensdag, 24 Januarij, des morgens [illegible]
Zaturdag, 27 » » » 11 »

De vaart der Rivieren gestremd zijnde, zal er eene geschikte gelegenheid tot vervoer der Passagiers (voor hunne kosten) naar *Hellevoetsluis*, *Brielle* of *Scheveningen* worden aangeboden, waarvan het vertrek alsdan van *Rotterdam* is bepaald op,

Woensdag, 24 Januarij, des morgens ten 6 ure.
Zaturdag, 27 » » [illegible]

Nadere inlichtingen te bekomen {J. W. SMITH &
bij de Agenten {P. A. VAN ES.

Te Breda, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.